

Рецензія

кандидата архітектури, доцентка кафедри Архітектури будівель та споруд
Одеської державної академії будівництва та архітектури

Малашенкової Вікторії Олександрівни

на дисертаційну роботу **Бахтіна Дмитра Сергійовича**

«ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 191 – архітектура та містобудування,

галузь знань 19 Архітектура та будівництво

На рецензію представлена дисертація, що складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і списку використаних джерел. Структура дисертації стандартна і достатньо обґрунтована.

Актуальність обраної теми. Проблема досягнення енергоефективності в усіх сферах людської діяльності потребує невідкладного вирішення. Велику вагу в проблемі енергоефективності має галузь архітектури і будівництва.

У розвинених країнах на будівництво і експлуатацію будівель витрачається більше половини всієї енергії, в країнах, що розвиваються - близько третини. Тому критично важливо розробити ефективні заходи і політики щодо зменшення викидів в цьому секторі, пов'язаних з енергоспоживанням. Процес впровадження енергоефективних технологій в сучасну практику будівництва і архітектури України об'єктивно потребує охоплення нових сфер їх застосування: для будівель різних типологічних груп, в умовах нового будівництва та при реконструкції.

Одним з варіантів розв'язання проблеми є новий напрямок проектування і будівництва енергоефективних громадських будівель із застосуванням поновлюваних джерел енергії. Подібні об'єкти є однією з перспективних форм забудови міських територій, що обумовлено їх енергетичної самостійністю і екологічно чистими джерелами енергії, які в них використовуються. Існує і стратегічна мета впровадження енергозберігаючих технологій у будівельну індустрію – реалізація запропонованих концептуальних, методичних та проектних рішень сприятиме покращенню умов проживання громадян, вирішенню питань екології, ресурсо- та енергозбереження. Все це обумовлює актуальність дисертаційної роботи.

Склад і структура дисертації.

Дисертація викладено на 192 сторінках, у тому числі 137 сторінок основної частини. Робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел з 107 найменувань та додатків на 3 сторінок; містить 42 рисунки. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладання відповідає вимогам МОН України.

Аналіз основного змісту дисертації, її наукової новизни, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

Відповідність спеціальності. Дисертація відповідає спеціальності 18.00.02 – «Архітектура будівель та споруд», оскільки в ній розглядаються

ВХІДНИЙ № 122-2/199
05 " 12 2023 р.

функціональні, архітектурно-розпланувальні, композиційні аспекти проектування енергоефективних громадських будівель, систематизовано стан дослідження архітектурно-типологічних основ розвитку енергоефективних громадських будівель, обґрунтовано загальну методику дослідження, визначено архітектурно-планувальні принципи та прийоми організації енергоефективних громадських будівель.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації визначається тим, що робота спирається на загальнонауковий системний підхід. Громадські будівлі справляють значний архітектурно-художній вплив на міське середовище, що зобов'язує архітекторів враховувати цей факт при використанні в проекті тих чи інших архітектурних засобів, що сприяють забезпеченню енергоефективності. Наукові пропозиції, висновки і рекомендації, які виносяться на попередній захист, висвітлені в 8 публікаціях та обговоренні на наукових конференціях.

Здобувачем отримані нові науково обґрунтовані теоретичні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку архітектурної науки. До найбільш важливих з них можна віднести:

1. Встановлення принципів та прийомів архітектурно-планувальної організації енергоефективних громадських будівель.
2. Систематизовано стан дослідження архітектурно-типологічних основ розвитку енергоефективних громадських будівель.
3. Запропоновані теоретичні моделі об'ємно-просторового рішення громадських будівель за критеріями екологічності.

Практична значущість основні теоретичні положення, прикладні результати і висновки дисертаційного дослідження запропоновані автором, можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, при коригуванні існуючих та створенні нових нормативних положень стосовно містобудівної діяльності, проектування та будівництва енергоефективних громадських будівель, при розробці проектно-планувальної документації енергоефективних громадських будівель у населених пунктах при новому будівництві та в умовах реконструкції. Висновки і результати дослідження можуть знайти використання в педагогічній роботі при підготовці лекційних курсів і практичних занять для архітектурних та містобудівних спеціальностей.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Рецензентом в дисертації та роботах здобувача не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів дотримання норм академічної доброчесності або самостійність виконання дослідження.

Повнота викладання результатів у опублікованих працях.

Здобувачем опубліковано 8 наукових робіт з них 2 – одноосібних, в яких в повній мірі розкрито основні результати проведеного дослідження. Серед опублікованих робіт слід відмітити 4 статті у фахових виданнях України категорії «Б» та 1 статтю в іноземному виданні, проіндексованому в базі SCOPUS.

Кількість та якість здійснених наукових публікацій відповідає вимогам п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Бахтіна Дмитра Сергійовича «Принципи формування об'ємно-просторової організації енергоефективних громадських будівель» є завершеною науковою працею, яка написана грамотною технічною мовою із дотриманням єдиного стилю та логічної послідовності. За структурою, змістом, загальним обсягом та кількістю наукових публікацій здобувача дисертація відповідає вимогам, що висуваються Міністерством освіти і науки України для отримання ступеня доктора філософії. Дисертація є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання та проведеного аналізу.

Зауваження щодо змісту дисертації.

1. *Межі дослідження* вказані не зовсім вірно. Треба уточнити межі дослідження – які саме громадські будівлі розглядаються. Щоб обмежити роботу та зосередитись на основних типах будівель. Також можливо зазначити часовий період та географічні межі. Це може бути якийсь регіон України.

2. Подекуди в розділах з'являється енергоефективні житлові будівлі, при тому, що в темі зазначені енергоефективні громадські будівлі. Для цього і потрібні чіткі *Межі дослідження*.

3. В самому тексті дисертаційної роботи не знайшла *Впровадження*, що відображує практичні та теоретичні результати дисертаційної роботи в навчальний процес та практичні пропозиції. На таблицях впровадження присутні.

4. У першому розділі є неспівпадіння. У структурі у главі 1.3 «Класифікація енергоефективних громадських будівель», а далі в тексті дисертації у главі 1.3 чомусь «Приклади успішних об'ємно-просторових рішень енергоефективних громадських будівель». Треба співвіднести та виправити.

5. Все ж таки главу з Класифікацією енергоефективних будівель треба зберегти, бо це надасть більшої поглибленості роботі.

6. У першому розділі було б добре показати результати аналізу досвіду будівництва та проектування енергоефективних громадських будівель в Україні на сьогодні.

7. У другому розділі зібрано багато інформації по методиці наукових досліджень, але *глава 2.2 та глава 2.3* здаються трохи не до кінця опрацьованими. Багато матеріалу, який потрібно більш ретельно систематизувати.

8. У главі 3.1. «Принципи проектування енергоефективних громадських будівель» багато з Принципів наведених автором мають дуже довгі та складні назви. Можливо їх привести до більш емких та зрозумілих.

Потрібно навести конкретні площі, які будуть відводитись дошкільним закладам.

9. У глави 3.2. «Теоретичні моделі об'ємно-просторового рішення громадських будівель за критеріями екологічності» теоритична модель виглядає доволі складно. Треба навести приклади на основі цієї моделі, які будуть виглядати більш архітектурно та будуть показувати основні моделі енергоефективних громадських будівель, які будуть базуватися на рекомендаціях автора.

10. В третьому розділі треба навести більш конкретні приклади та рекомендації, що до використання енергоефективної моделі громадських будівель саме для України, або для Одеського регіону. Так як, для будівництва енергоефективних будівель місце будівництва грає велику роль та впливає на обрання комплексу архітектурних та інженерних заходів.

При цьому, незважаючи на зауваження, описані вище, робота «Принципи формування об'ємно-просторової організації енергоефективних громадських будівель» відповідає меті та поставленим завданням дослідження, а самі зауваження не впливають на якість наукової роботи Бахтіна Д. С.

Висновок. В цілому дисертаційна робота Бахтіна Дмитра Сергійовича, справляє позитивне враження. Дослідження має виражену наукову новизну і практичну цінність. За сукупністю реалізованих наукових розробок є завершеною науковою працею, відповідає спеціальності 191 – Архітектура та містобудування (галузь знань 19 Архітектура та будівництво) та вимогам, передбаченими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року. Враховуючи належний науковий рівень виконання дисертаційної роботи вважаю, що її автор Бахтін Д. С. заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування, галузь знань 19 Архітектура та будівництво.

канд.арх., доцент,
Одеської державної академії
будівництва і архітектури

В. О. Малашенкова

